

15 Μαρτίου, 1990

[Α. Ν. ΛΟΥΖΟΥ, Π., ΜΑΛΑΧΤΟΣ, ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ,
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, ΝΙΚΗΤΑΣ, ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΦΕΙΔΙΑΣ ΕΚΤΩΡΙΑΔΗΣ,

Εφεσείων-Αιτητής,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ,

Εφεσιβλήτων-Καθ' ων η αίτηση,

(Αναθεωρητική Έφεση Αρ. 689).

*Αίτηση Ακυρώσεως — Λόγοι ακυρώσεως — Προκατάληψη — Έννοια
και απόδειξη — Περιστάσεις μη στοιχειοθέτησής της στην κριθείσα
περίπτωση.*

*Δημόσιοι Υπάλληλοι — Προαγωγές — Προσωπικές Συνεντεύξεις — 5
Η Ε.Δ.Υ. δεν υποχρεούται στην καταγραφή των ερωταποκρίσεων
— Δεσμευτική νομολογία στη Δημοκρατία v. Ποτούδη κ.ά..*

Ο αιτητής επεδίωξε την ανατροπή της πρωτόδικής απόφασης
που απέρριψε την προσφυγή του κατά της τοποθέτησης του ενδια- 10
φερόμενου μέρους στη θέση Γενικού Διευθυντή, Υπουργείο Γεωρ-
γίας & Φυσιικών Πόρων.

Η Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου, απορρίπτοντας την 15
έφεση, αποφάσισε ότι:

1. Η νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου πάνω στο ζήτημα της 20
έννοιας της “προκατάληψης” από διοικητικό όργανο έχει πρό-
σφατα ευθυγραμμιστεί στην απόφαση της Ολομέλειας του Ανω-
τάτου Δικαστηρίου *Louca v. Savva & Others and The Public
Service Commission & Others* (1989) 3(A) C.L.R. 672.

Ακολούθησε αριθμός αποφάσεων δικαστών του Ανωτάτου Δι-

5 καστηρίου, σε πρωτόδικη δικαιοδοσία, στις οποίες το ζήτημα αντιμετωπίζεται κατά τον ίδιο ουσιαστικά τρόπο. Η νομολογία έχει ευθυγραμμιστεί με την απόφαση στην υπόθεση *Γιαννούλα Λούια*, σύμφωνα με την οποία τα διοικητικά όργανα θα πρέπει να λειτουργούν αμερόληπτα, πράγμα που δεν ισχύει όταν υπάρχει ειδικός δεσμός ή συγγένεια. Η απόδειξη έλλειψης αμεροληψίας πρέπει να βασιίζεται στα εκάστοτε γεγονότα.

10 Στην υπό κρίση υπόθεση δεν υπήρξε ενώπιον της Ε.Δ.Υ. κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει μεροληψία του αξιολογούντος λειτουργού Παπασολομώντος υπέρ του ενδιαφερομένου προσώπου. Βέβαια θα ήταν επιθυμητό η σχέση του με το ενδιαφερόμενο πρόσωπο να γινόταν γνωστή στην Ε.Δ.Υ. Για το ουσιαστικό δίκαιο όμως στην κρινόμενη υπόθεση πρέπει να αναφερθεί ότι, από την εξέταση των εμπιστευτικών εκθέσεων προκύπτει πως το ενδιαφερόμενο πρόσωπο ετύγχανε κατά τα προηγούμενα χρόνια, πριν δηλαδή των αξιολογήσεων του κ. Παπασολομώντος, 15 ψηλότερης βαθμολόγησης από άλλο αξιολογούντα λειτουργό, τον κ. Χρίστου. Έτσι, ούτε και κατά αντικειμενική κρίση δεν υφίσταται ζήτημα μεροληψίας υπέρ του ενδιαφερομένου προσώπου. 20 Ας σημειωθεί βέβαια ότι η κρίση της Ε.Δ.Υ. δεν βασίστηκε μόνο στην βαθμολόγηση των υποψηφίων αλλά στη συστάθμιση όλων των κριτηρίων, στα οποία και υπερετέρουσε έκδηλα το ενδιαφερόμενο πρόσωπο.

- 25 2. Η Ε.Δ.Υ. δεν είχε υποχρέωση να καταγράψει τις ερωτήσεις και απαντήσεις κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων, αλλά στο σχετικό πρακτικό της να μεταδίδει την κρίση της αναφορικά με τη γενική εντύπωση που άφησαν οι υποψήφιοι κατά τη διάρκεια της προφορικής αυτής εξέτασης, και αν υπήρχε διαφωνία μεταξύ των μελών της, αυτή να καταγραφεί.

Η έφεση απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

35 *Αναφερόμενες υποθέσεις:*

Louca v. Savva & Others (1989) 3(A) C.L.R. 672,

Petsas v. Republic 3 R.S.C.C. 60,

40 *Public Service Commission v. Potoudes & Others (1987) 3(C) C.L.R. 1591.*

Έφεση.

Έφεση εναντίον της απόφασης Δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου (Πικής, Δ.), που δόθηκε στις 21 Νοεμβρίου, 1986 (Αριθμός Προσφυγής 604/85), με την οποία απορρίφθηκε η προσφυγή του εφεσίοντα εναντίον της απόφασης της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας να διορίσει το ενδιαφερόμενο μέρος στη θέση Γενικού Διευθυντή, Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, αντί του εφεσίοντα.

5

10

E. Ευσταθίου, για τον Εφεσίοντα-Αιτητή.

A. Παπασάββας, Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Εφεσίβλητους-Καθ' ων η αίτηση.

15

Cur. adv. vult.

A. Ν. ΛΟΪΖΟΥ, Π.: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα εκδώσει ο δικαστής κ. Χρ. Αρτεμίδης.

20

ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Δ: Η κρινόμενη έφεση στρέφεται εναντίον της απόφασης δικαστή του Δικαστηρίου αυτού με την οποία απορρίφθηκε η προσφυγή του εφεσίοντα-αιτητή, που πρόσβαλλε την απόφαση της καθ'ης η αίτηση-Ε.Δ.Υ. να επιλέξει για τη θέση Γενικού Διευθυντή το ενδιαφερόμενο πρόσωπο αντί του ιδίου. Η επίδικη απόφαση της Ε.Δ.Υ. εδημοσιεύθη στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 19.4.85 και ο διορισμός ίσχυε από 15.4.85. Στην πυκνογραμμένη απόφασή του ο πρωτόδικος δικαστής ενδιατρίβει πάνω σε όλα τα νομικά ζητήματα και πραγματικά γεγονότα που αφορούν την υπόθεση και καταλήγει στο συμπέρασμα πως η απόφαση της Ε.Δ.Υ. να επιλέξει το ενδιαφερόμενο πρόσωπο για τη θέση ήταν αναπόφευκτη, εφόσον υπερτερούσε του αιτητή στην αξία, προσόντα και αρχαιότητα, όπως αδιαμφισβήτητα τεκμαίρεται από τους προσωπικούς φακέλους και εμπιστευτικές εκθέσεις. Επιπλέον το ενδιαφερόμενο πρόσωπο είχε καλύτερη επίδοση από τον εφεσίοντα στις προσωπικές συνεντεύξεις με την Ε.Δ.Υ.

25

30

35

Η αγόρευση του δικηγόρου του εφεσίοντα περιορίστηκε σε δύο σημεία, βάσει των οποίων και προσπάθησε να μας πείσει να ανατρέψουμε την πρωτόδικη απόφαση. Το πρώτο αφορά στο γεγονός ότι ο αξιολογών λειτουργός για το ενδιαφερόμενο πρόσωπο, δηλαδή ο γενικός διευθυντής του υπουργείου Γεωργίας κ. Παπασολομώντος, ήταν πνευματικός πατέρας της κόρης του. Το

40

γεγονός αυτό δεν είχε γνωστοποιηθεί στην Ε.Δ.Υ. αλλά αναφέρθηκε ενώπιόν μας με την παρουσίαση σχετικού εκκλησιαστικού πιστοποιητικού. Ο δικηγόρος του εφεσείοντα δεν εισηγείται ότι η Ε.Δ.Υ. επέδειξε μεροληψία υπέρ του ενδιαφερομένου προσώπου, αλλά, υποστηρίζει πως αν το γεγονός αυτό εγνωστοποιείτο, η ίδια η Επιτροπή πιθανό να αποφάσιζε να μην λάβει υπόψη τις εμπιστευτικές εκθέσεις, που ετοίμασε ο κ. Παπασολομώντος για το ενδιαφερόμενο πρόσωπο.

10 Το δεύτερο ζήτημα είναι η μη καταγραφή των ερωτήσεων και απαντήσεων κατά τις συνεντεύξεις. Ο δικηγόρος του εφεσείοντα εισηγείται πως έπρεπε να καταγραφούν στα πρακτικά, για να μπορεί το Δικαστήριο να ελέγξει την καταλληλότητά τους σε αναφορά με τη φύση των καθηκόντων που απαιτεί η θέση του γενικού διευθυντή.

15 Η νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου πάνω στο ζήτημα της έννοιας της "προκατάληψης" από διοικητικό όργανο έχει πρόσφατα ευθυγραμμιστεί στην απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου *Γιαννούλα Λούκα κ.ά. ν. Δημοκρατίας* (1989) 3(A) C.L.R. 674. Η πρώτη υπόθεση που αφορά στο θέμα είναι η *Πέτσας ν. Δημοκρατίας* (1962) 3 Α.Α.Σ.Δ. 60, όπου το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο είπε τα εξής στη σελίδα 63, σε μετάφραση:

25 "Αν η Επιτροπή βάσιζε την απόφασή της πάνω στις εκθέσεις και την επίδικη επιστολή, τότε η απόφασή της πιθανό να ακυρωνόταν. Αυτό δεν θα ήταν απαραίτητως έτσι, απλώς και μόνο επειδή ένας λειτουργός έκαμε μιαν έκθεση που αφορούσε τον αδελφό του. Σε μια χώρα του μεγέθους της Κύπρου πιθανό να μην είναι δυνατό να αποφεύγεται πάντοτε (παρόλο που θα πρέπει να αποφεύγεται) ένα πρόσωπο να υπηρετεί κάτω από ένα στενό συγγενή, και κατά συνέπεια οι ικανότητές του να αξιολογούνται από το συγγενή αυτό, παρόλο που σε τέτοια περίπτωση αναμένεται ότι η συγγένεια θα αποκαλύπτεται. Εντούτοις μια απόφαση αυτής της φύσεως δυνατό να ακυρωνόταν αν η Επιτροπή απέδιδε υπερβάλλουσα βαρύτητα στη σύγκριση των ικανοτήτων δύο δημοσίων υπαλλήλων που γίνεται από λειτουργό, ο οποίος, λόγω της συγγενείας του με ένα από αυτούς, δυνατό να

30
35
40 επέδειξε μεροληψία."

Ακολούθησε αριθμός αποφάσεων δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου, σε πρωτόδικη δικαιοδοσία, στις οποίες το ζήτημα αντιμετωπίζεται κατά τον ίδιο ουσιαστικά τρόπο. Όπως είπαμε

πιο πριν, η νομολογία έχει ευθυγραμμιστεί με την απόφαση στην υπόθεση *Γιαννούλα Λούκα*, που αναφέρεται πιο πάνω. Στην απόφαση αναφέρονται τα εξής σχετικά, σε μετάφραση:

"Ο γενικός κανόνας είναι ότι τα διοικητικά όργανα που μετέχουν σε μια συγκεκριμένη διοικητική διαδικασία πρέπει να εμφανίζονται ότι ενεργούν αμερόληπτα, πράγμα το οποίο δεν μπορεί να λησθεί, για μια περίπτωση όπου υπάρχει ειδικός δεσμός ή συγγένεια που αφορά τα πρόσωπα που είναι αναμειγμένα σε αυτή τη διαδικασία ή στο αποτέλεσμά της (δες *Χρίστου ν. Δημοκρατίας* (1980) 3 Α.Α.Δ. 437 στη σελίδα 449).

Όμως κάθε έλλειψη αμεροληψίας πρέπει να αποδεικνύεται με επαρκή βεβαιότητα από γεγονότα που εμφανίζονται στους επίσημους φακέλους ή από λογικά συμπεράσματα που τεκμαίρονται από τα γεγονότα αυτά. (δες *Όθωνος ν. Δημοκρατίας* (1989) 3 C.L.R. 475.). Και κατά κανόνα η ύπαρξη μεροληψίας εξαρτάται πάντοτε από τα γεγονότα της κάθε υπόθεσης. Το γεγονός και μόνο ότι ένα πρόσωπο μπορεί να κάμει έκθεση που αφορά στενό συγγενικό του πρόσωπο ή ακόμη και τον αδελφό του δεν ακυρώνει απ' εαυτού τη διοικητική διαδικασία και παρόλο που πρέπει να αποφεύγεται

Και προχωρά η απόφαση με το απόσπασμα από την υπόθεση *Πέτσας ν. Δημοκρατίας*, το οποίο και παραθέτουμε πιο πάνω αυτούσιο.

Στην υπό κρίση υπόθεση δεν υπήρξε ενώπιον της Ε.Δ.Υ. κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει μεροληψία του αξιολογούντος λειτουργού Παπασολομώντος υπέρ του ενδιαφερόμενου προσώπου. Βέβαια θα ήταν επιθυμητό αν η σχέση του με το ενδιαφερόμενο πρόσωπο γινόταν γνωστή στην Ε.Δ.Υ. Για το ουσιαστικό δίκαιο όμως στην κρινόμενη υπόθεση πρέπει να αναφερθεί ότι, από την εξέταση των εμπιστευτικών εκθέσεων προκύπτει πως το ενδιαφερόμενο πρόσωπο ετύγχανε κατά τα προηγούμενα χρόνια, πριν δηλαδή των αξιολογήσεων του κ. Παπασολομώντος, ψηλότερης βαθμολόγησης από άλλο αξιολογούντα λειτουργό, τον κ. Χρίστου. Έτσι, ούτε και κατά αντικειμενική κρίση δεν υφίσταται ζήτημα μεροληψίας υπέρ του ενδιαφερόμενου προσώπου. Ας σημειωθεί βέβαια ότι η κρίση της Ε.Δ.Υ. δεν βασίστηκε μόνο στη βαθμολόγηση των υποψηφίων αλλά στη συστάθμιση όλων των κριτηρίων, στα οποία και υπερετρούσε έκδηλα το ενδιαφερόμενο πρόσωπο.

Αναφορικά με το δεύτερο ζήτημα, συμφωνούμε με την κρίση του πρωτόδικου δικαστή, ότι δηλαδή η Ε.Δ.Υ. δεν είχε υποχρέωση να καταγράψει τις ερωτήσεις και απαντήσεις κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων, αλλά στο σχετικό πρακτικό της να μεταδίδει την κρίση της αναφορικά με τη γενική εντύπωση που άφησαν οι υποψήφιοι κατά τη διάρκεια της προφορικής αυτής εξέτασης, και αν υπήρχε διαφωνία μεταξύ των μελών της, αυτή να καταγραφεί. (Δες απόφαση της Ολομέλειας στην υπόθεση **Δημοκρατία ν. Ποτούδης κ.ά.** (1987) 3 Α.Α.Δ. 1591).

5

10

Η έφεση επομένως απορρίπτεται αλλά δεν κάμνουμε οποιαδήποτε διαταγή για τα έξοδα.

Η έφεση απορρίπτεται χωρίς έξοδα.